

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego
w Szkole Podstawowej Zespołu Szkół Kształcenia
i Wychowania w Kolbudach

Wstęp

Szybko następujące zmiany na rynku pracy, natężony rozwój technologiczny i przemiany społeczne stawiają przed szkołą potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w swych działaniach wychodzi naprzeciw tym potrzebą, tworzony jest na cały cykl kształcenia. Podstawowym założeniem całego systemu jest określenie funkcji doradztwa zawodowego, którym jest ogół działań mających na celu prawidłowe przygotowanie uczniów do podejmowania przez nich korzystnych decyzji edukacyjno- zawodowych. Przygotowany dokument zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole, a także wskazuje udział i zaangażowanie wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego.

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole.

- ☐ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- Prawo oświatowe, poz. 59
- ☐ Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania.
- ☐ Rozporządzenie MEN z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.
- ☐ Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- ☐ Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- ☐ Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach z późniejszymi zmianami.

2. Cele główne i szczegółowe realizacji orientacji i preorientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej i oddziale przedszkolnym.

2.1 Cel główny

Celem doradztwa zawodowego jest wspieranie dzieci i uczniów w procesie podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych wyborów edukacyjnych i zawodowych opartych na znajomości i rozumieniu siebie, systemu edukacji oraz rynku pracy.

2.2 Cele szczegółowe preorientacji zawodowej dla klas O – oddziału przedszkolnego

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

2.3 Cele szczegółowe orientacji zawodowej klasy I-III

Zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

2.4 Cele szczegółowe orientacji zawodowej klasy IV-VI

Poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

2.5 Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII

Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

3. Działania związane z doradztwem zawodowym, ich realizatorzy i adresaci.

3.1 Adresaci

- uczniów,
- rodziców/opiekunów prawnych
- nauczycieli.

Działania podejmowane są w różnych formach, zbiorowo i indywidualnie. Istotne jest dobranie takich form, aby trafić do adresata, dlatego inicjatywy dobierane są zgodnie z potrzebami adresatów.

Działania podjęto do uczniów

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego
- prowadzenie zajęć pozalekcyjnych
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwaleczy prezentacje zawodów
- organizowanie lekcji otwartych z zakresu orientacji zawodowej w różnych formach (online)

Działanie skierowane do rodziców

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole w formie konsultacji indywidualnej;
- informowanie o udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);

- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- informowanie o targach edukacyjnych
-

Działania podjęto do nauczycieli, specjalistów

- prowadzenie lekcji otwartych;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego

3.2 Realizatorzy

Wszyscy członkowie Rady Pedagogicznej są odpowiedzialni za realizacji działań związanych z Doradztwem Zawodowym w szkole.

3.2.1 Dyrektor:

- Odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym.
- Współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji „Programu realizacji WSDZ”.
- Wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi.
- Zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa Zawodowego.
- Organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

3.3.2 Nauczyciel, koordynator doradztwa zawodowego w szkole:

- ☒ Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego.
- ☒ Prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy.
- ☒ Opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, „Programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego” oraz koordynacja jego realizacji.
- ☒ Wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w „Programie realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego”.
- ☒ Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.
- ☒ Organizuje spotkania z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy).
- ☒ Współorganizuje imprezy o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale, wycieczki do zakładów pracy.
czy prezentacje zawodów.
- ☒ Gromadzenie, aktualizuję i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia
- ☒ Współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.
- ☒ Prowadzi konsultacje indywidualne z uczniami i rodzicami.
- ☒ Udziela informacji o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;

3.3.3. Wychowawcy

- Określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów.
- Eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego.
- Włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego.

- Realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych.
- Wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej.
- Współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci.
- Współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- Organizują spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.
- Organizują wycieczki zawodoznawcze.

3.3.4 Nauczyciele

- Określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów
- Eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.
- Współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów.
- Przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych.
- Prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe.
- Organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów.
- Współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- Organizuje kąciki dotyczące zawodów,

3.3.5 Specjaliści

- Określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów.
- Włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów.
- Współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów.
- Włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty).

- Współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- Udzielanie porad i konsultacji indywidualnych.

3.3.6 Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej.

- Włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej.
- Rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów.
- Wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.
- Udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

3.3.7 Nauczyciel-bibliotekarz

- Włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej.
- Opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego.
- Włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

3.3.8 Inne osoby zatrudnione w szkole – pielęgniarka

- Współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- Udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów.
- Organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

4. Sieć współpracy

- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP)

- Ośrodki doskonalenia nauczycieli
- Szkoły ponadpodstawowe
- Lokalni przedsiębiorcy
- Lokalne służby publiczne
- Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej oraz obserwatoria rynku pracy
- Stowarzyszenia branżowe
- Izby rzemieślnicze
- Ochotnicze hufce pracy
- Ośrodek Rozwoju Edukacji
- Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych
- Organizacje pozarządowe

5. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym

Nauczyciel doradca zawodowego lub inna osoba do tych zadań przydzielona na początku roku szkolnego, do dnia 30 września opracowuje program doradztwa zawodowego. Program zawiera tematy działań, metody pracy, sojuszników a także udział rodziców oraz zakres odpowiedzialności wraz z terminem realizacji działań.

6. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Działania z zakresu doradztwa zawodowego podlegają monitoringowi i ewaluacji. Do monitoringu służą zapisy w e- dzienniku oraz |w „Formularzu działań z doradztwa zawodowego”, który uzupełniany jest przez wszystkich nauczycieli.

Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ

Do ewaluacji służą ankiety oraz analiza dokumentacji z działań podjętych a zaplanowanych.

Dyrektor szkoły wraz z doradcą zawodowym lub osobą wyznaczoną dokonuje ewaluacji pod koniec cyklu kształcenia.

7. Słownik pojęć

- **Działania związane z doradztwem zawodowym** – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- **Preorientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.
- **Orientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.
- **Doradztwo zawodowe** – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.
- **Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ)** – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.

Opracował:

Renata Kąkol

Zatwierdził:

